

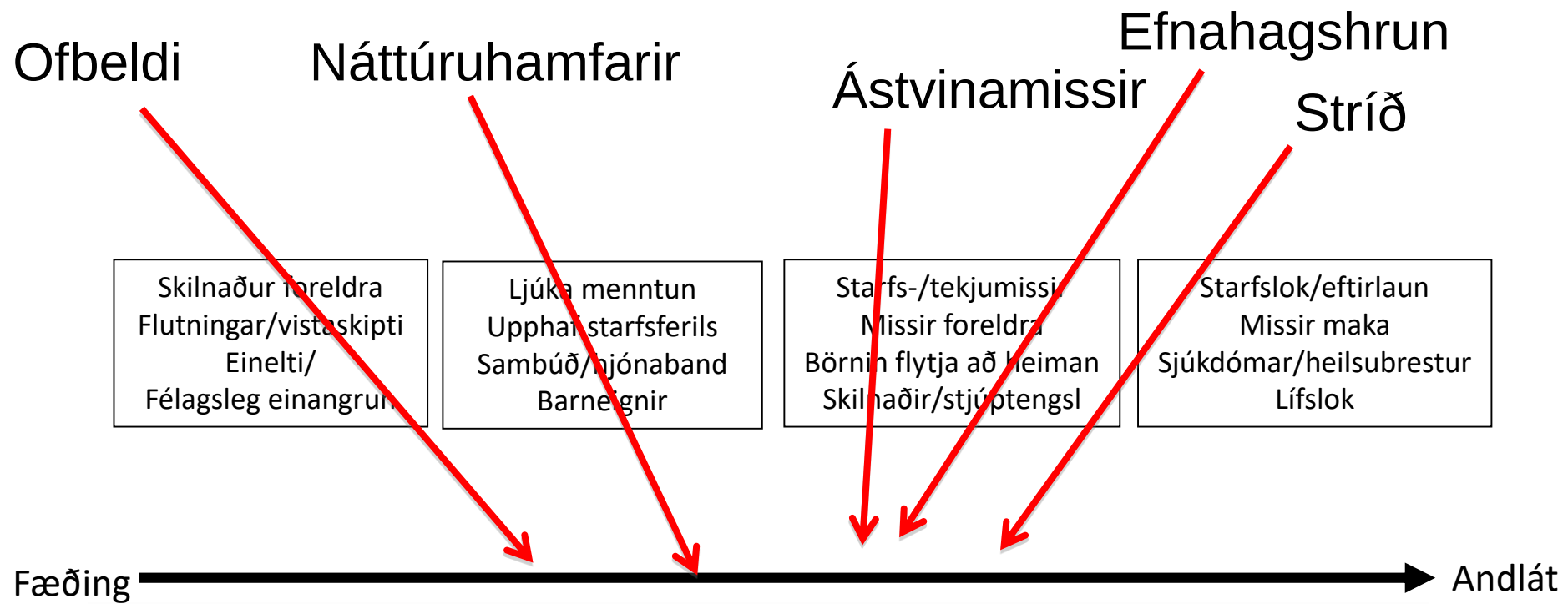
Áföll kvenna og heilsa - Mikilvægi þekkingarsköpunar

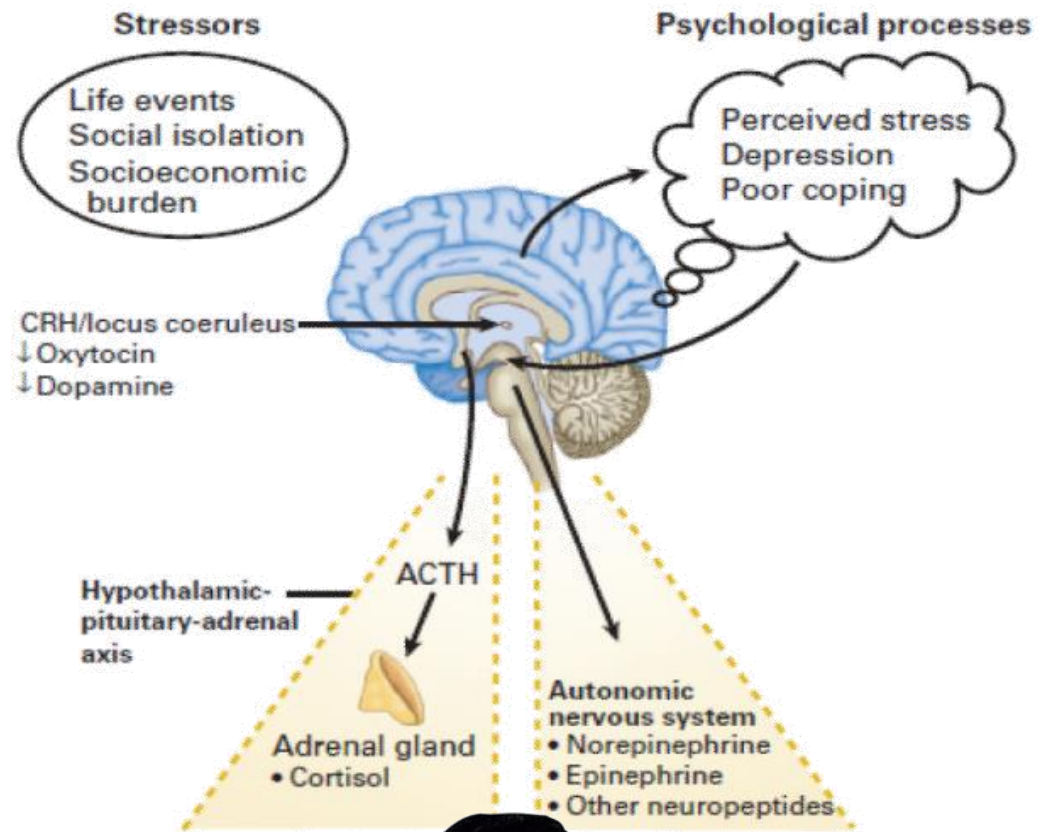
Arna Hauksdóttir

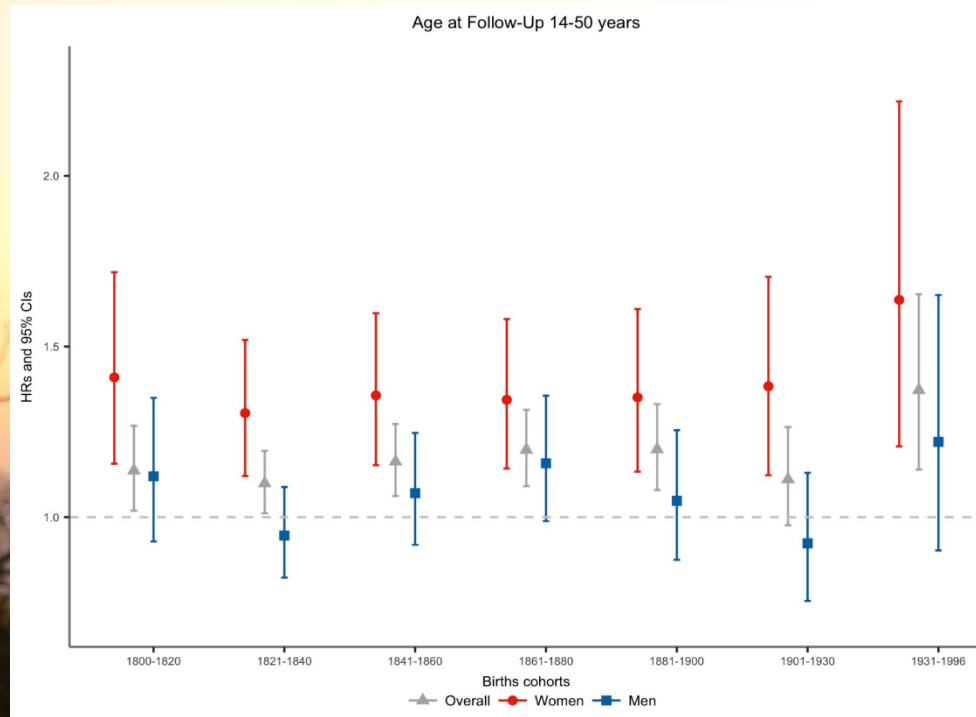
Prófessor, Miðstöð í lýðheilsuvísindum

Læknadeild, HÍ

Bereavement Is Associated with an Increased Risk of HPV Infection and Cervical Cancer: An Epidemiological Study in Sweden

Donghao Lu¹, Karin Sundström², Pär Sparén¹, Katja Fall^{3,4}, Arvid Sjölander¹, Joakim Dillner^{1,2}, Nathalie Ylitalo Helm⁵, Hans-Olov Adami^{1,4}, Unnur Valdimarsdóttir^{1,4,6}, and Fang Fang¹

Parental cancer diagnosis and child mortality—A population-based cohort study in Sweden

Ruoqing Chen^{a,*}, Arvid Sjölander^a, Unnur Valdimarsdóttir^b, Catherine Varnum^c, Catarina Almqvist^{a,d}, Weimin Ye^a, Katja Fall^e, Kamila Czene^a, Fang Fang^a

^a Department of Medical Epidemiology and Biostatistics, Karolinska Institutet, Stockholm, Sweden

^b Center of Public Health Sciences, Faculty of Medicine, University of Iceland, Reykjavík, Iceland

^c University of Maryland School of Medicine, Baltimore, MD, USA

^d Lung and Allergy Unit, Astrid Lindgren Children's Hospital, Karolinska University Hospital, Stockholm, Sweden

^e Clinical Epidemiology and Biostatistics Unit, School of Health and Medical Sciences, Örebro University and Örebro University Hospital, Örebro, Sweden

Risk of Infection-Related Cancers after the Loss of a Child: A Follow-up Study in Sweden

Fang Fang¹, Katja Fall^{1,2,3}, Pär Sparén¹, Hans-Olov Adami^{1,2}, Heiddis B. Valdimarsdóttir^{4,5}, Mats Lambe^{1,6}, and Unnur Valdimarsdóttir^{1,2,3}

Þeir sem hafa misst ástvin eru í aukinni áhættu á:
 Geðröskunum, sjálfskaða
 Hjartasjúkdómum
 Krabbameinum (sýkingartengdum, brisi)
 Andláti

Ástvinamissir

ORIGINAL ARTICLE

Suicide and Cardiovascular Death after a Cancer Diagnosis

Fang Fang, M.D., Ph.D., Katja Fall, M.D., Ph.D., Murray A. Mittleman, M.D., Dr.P.H.,
Pär Sparén, Ph.D., Weimin Ye, M.D., Ph.D., Hans-Olov Adami, M.D., Ph.D.,
and Unnur Valdimarsdóttir, Ph.D.

ABSTRACT

BACKGROUND

Receiving a diagnosis of cancer is a traumatic experience that may trigger immediate adverse health consequences beyond the effects of the disease or treatment.

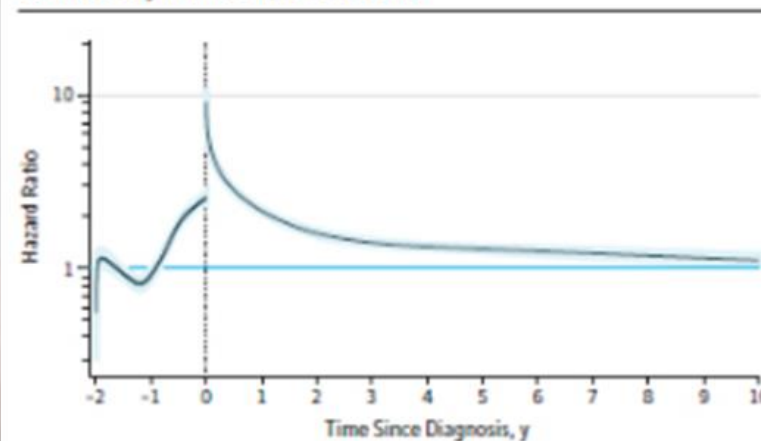
METHODS

Using Poisson and negative binomial regression models, we conducted a historical cohort study involving 6,073,240 Swedes to examine the associations between a cancer diagnosis and the immediate risk of suicide or death from cardiovascular causes from 1991 through 2006. To adjust for unmeasured confounders, we also performed a nested, self-matched case-crossover analysis among all patients with cancer who died from suicide or cardiovascular diseases in the cohort.

Clinical Diagnosis of Mental Disorders Immediately Before and After Cancer Diagnosis A Nationwide Matched Cohort Study in Sweden

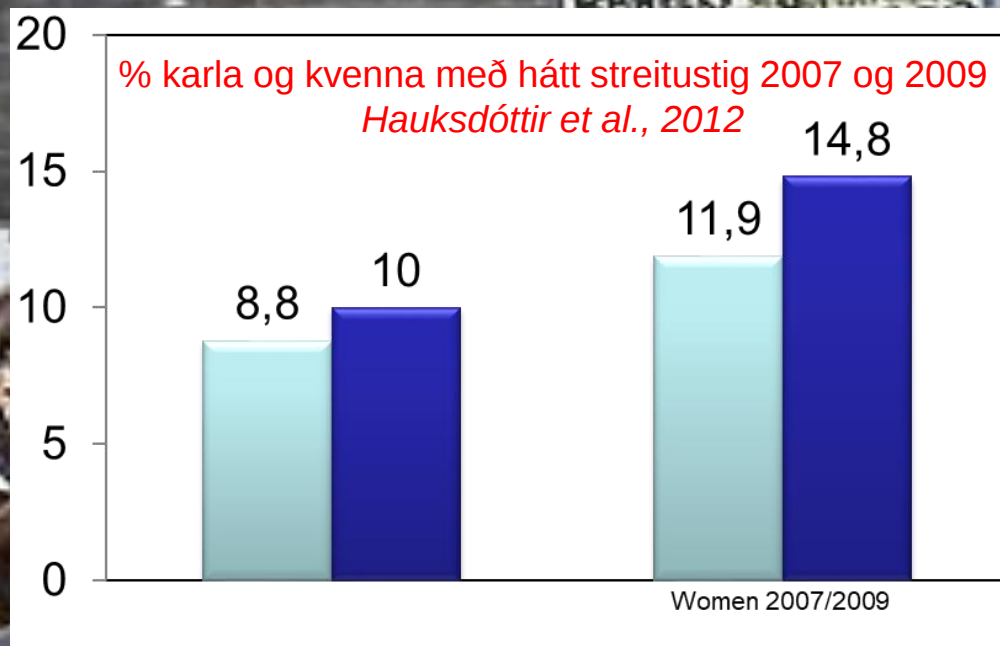
Donghao Lu, MD; Therese M. L. Andersson, PhD; Katja Fall, MD, PhD; Christina M. Hultman, MD, PhD;
Kamila Czege, PhD; Unnur Valdimarsdóttir, PhD; Fang Fang, MD, PhD

Figure 1. Hazard Ratios and 95% CIs of Depression, Anxiety, Substance Abuse, Somatoform/Conversion Disorder, and Stress Reaction/Adjustment Disorder Before and After Cancer Diagnosis in a Matched Cohort Study in Sweden, 1999 to 2010

Á fyrstu vikunum eftir greiningu krabbameins – stóraukning á:
Geðröskunum, sjálfsskaða, sjálfsvígum
Hjartaáföllum og andlátum af þeirra völdum

Greinast með lífshættulegan sjúkdóm

OPEN ACCESS Freely available online

PLOS ONE

Low Birth Weight, Small for Gestational Age and Preterm Births before and after the Economic Collapse in Iceland: A Population Based Cohort Study

Védís Helga Eiríksdóttir^{1*}, Tinna Laufey Ásgeirsdóttir², Ragnheiður Ingibjörg Bjarnadóttir³, Robert Kaestner⁴, Sven Cnattingius⁵, Unnur Anna Valdimarsdóttir^{6,7}

¹ Centre of Public Health Sciences, University of Iceland, Reykjavik, Iceland, ² Department of Economics, University of Iceland, Reykjavik, Iceland, ³ Department of Obstetrics and Gynecology, Landspítali University Hospital, Reykjavik, Iceland, ⁴ Department of Economics and the Institute of Government and Public Affairs, University of Illinois, Chicago, Illinois, United States of America, ⁵ Unit of Clinical Epidemiology, Department of Medicine, Karolinska Institutet, Solna, Stockholm, Sweden, ⁶ Centre of Public Health Sciences, University of Iceland, Reykjavik, Iceland, ⁷ Department of Epidemiology, Harvard School of Public Health, Boston, Massachusetts, United States

PLOS ONE

RESEARCH ARTICLE

Pregnancy-Induced Hypertensive Disorders before and after a National Economic Collapse: A Population Based Cohort Study

Védís Helga Eiríksdóttir^{1*}, Unnur Anna Valdimarsdóttir^{1,2}, Tinna Laufey Ásgeirsdóttir³, Arna Hauksdóttir¹, Sigrún Helga Lund¹, Ragnheiður Ingibjörg Bjarnadóttir⁴, Sven Cnattingius⁵, Helga Zoëga¹

Í kjölfar efnahagshrunsins varð aukning á:

- Háu streitustigi meðal kvenna*
- Meðgöngu háþrýstingi*
- Fæðingu léttbura*

Íslenska efnahagshrunið

Psychiatric disorders and suicide attempts in Swedish survivors of the 2004 southeast Asia tsunami: a 5 year matched cohort study

Filip K Amberg, Ragnhildur Godmundsdóttir, Agnieszka Butwicki, Fang Fang, Paul Lichtenstein, Christina M Hultman, Unnur A Valdimarsdóttir

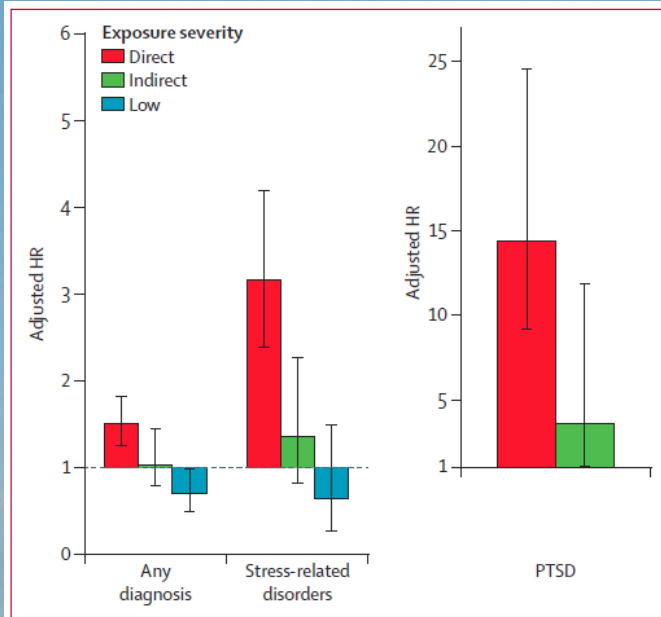
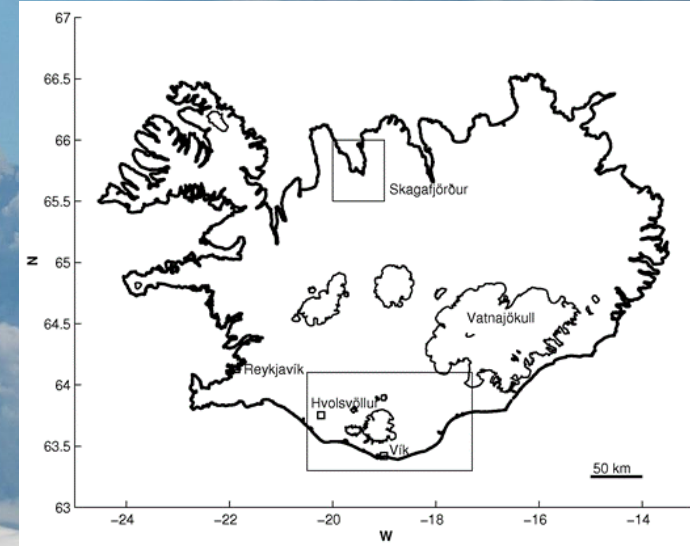

Figure 2: Risk of any psychiatric diagnosis, stress-related disorders, and PTSD in tsunami survivors

BASIC RESEARCH ARTICLE

Sixteen-year follow-up of childhood avalanche survivors

Edda Björk Thordardóttir^{1*}, Unnur Anna Valdimarsdóttir^{1,2,3},
Ingunn Hansdóttir⁴, Anna Hauksdóttir¹, Atle Dyregrov^{5,6},
Jillian C. Shepherd^{7,8}, Ask Elklit^{9,10}, Heidi Resnick¹¹ and
Berglind Gudmundsdóttir^{12,13}

Alvarleg geðræn og líkamleg einkenni meðal eftirlífenda:
Tsunami flóðbylgjunnar (2004)
Snjóflóðin á Vestfjörðum (1995)
Gosið í Eyjafjallajökli (2010)

Náttúruhamfarir

**NO TO
VIOLENCE.
NO TO
SILENCE.**

END VIOLENCE AGAINST WOMEN

WHO – þriðjungur kvenna verður fyrir ofbeldi á lífsleiðinni

Íslenskar rannsóknir

- 36% kynferðisofbeldi, þar af 8% nauðgun í bernsku og á unglingsárum
- 25% kvenna kynferðisofbeldi eftir 16 ára aldur; þar af 13% nauðgun/nauðgunartilraun
- 30% orðið fyrir líkamlegu ofbeldi
- 18% kvenna kynferðisofbeldi á lífsleiðinni; 10% fyrir líkamlegu ofbeldi

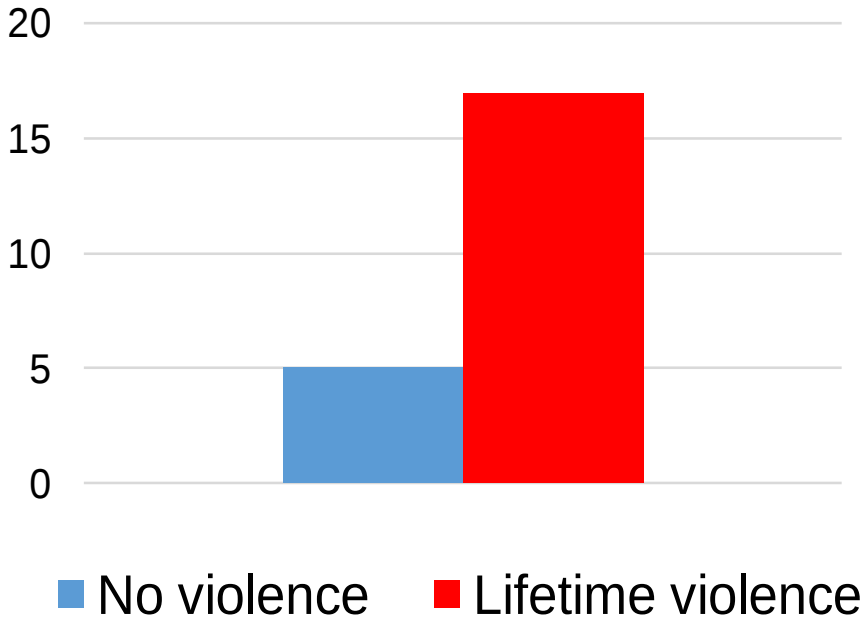
Þörf er fyrir frekari rannsóknir á þessu efni!

Table 1. Demographic characteristics of the study population by violence exposure.

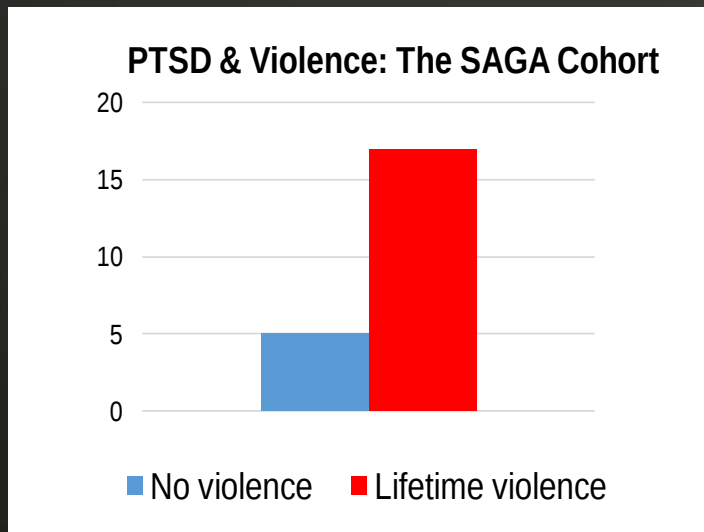
	Unexposed <i>n</i> = 300	Any Violence <i>n</i> = 207
Mean age (SD) ¹	53.2 ± 11.6	51.7 ± 10.6
Age in years		
20 - 29	13 (4.4)	9 (4.8)
30 - 39	12 (4.1)	8 (4.3)
40 - 49	80 (27.2)	57 (30.3)
50 - 59	95 (32.2)	71 (37.8)
60 and older	94 (32.0)	43 (22.9)
Education level (%)		
Primary	55 (18.8)	35 (18.6)
Secondary	113 (38.7)	64 (34.0)
University	124 (42.5)	89 (47.3)
Marital status (%)		
Marriage/Cohabitation	221 (77.0)	121 (65.4)
Relationship without cohabitation	10 (3.5)	12 (6.5)
Single/Widow	58 (20.2)	52 (28.1)
No. of children (SD) ¹	2.5 ± 1.4	2.5 ± 1.3
Income		
Low	99 (36.7)	76 (42.2)
Medium	150 (55.6)	90 (50.0)
High	21 (7.8)	14 (7.8)

PTSD & Violence: The SAGA Cohort

Lynch et al., in preparation

Þolendur ofbeldis í aukinni áhættu á:
Geðröskunum (áfallastreituröskun)
Stoðkerfisvandamálum, verkjum
Hjartasjúkdómum

Ofbeldi gegn konum

Áhrif ofbeldis á komandi kynslóðir?

Meðganga og fæðing hjá konum sem hafa orðið fyrir kynferðisofbeldi

Agnes Gísladóttir

Meðganga:

- Líklegri til að reykja
- Meðgöngusykursýki

Fæðing:

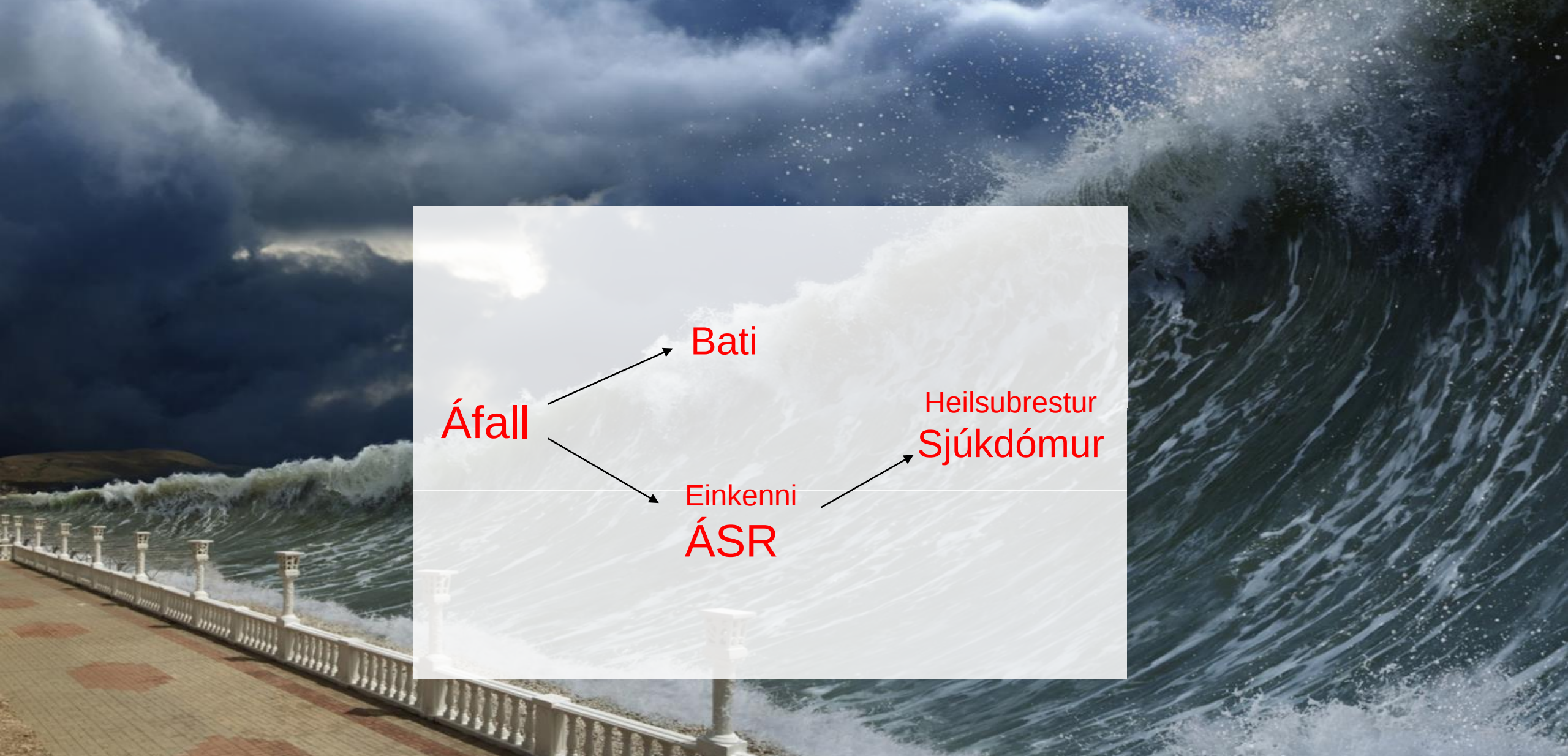
- Lengt fyrsta stig fæðingar
- Íhlutandi fæðing

Börn:

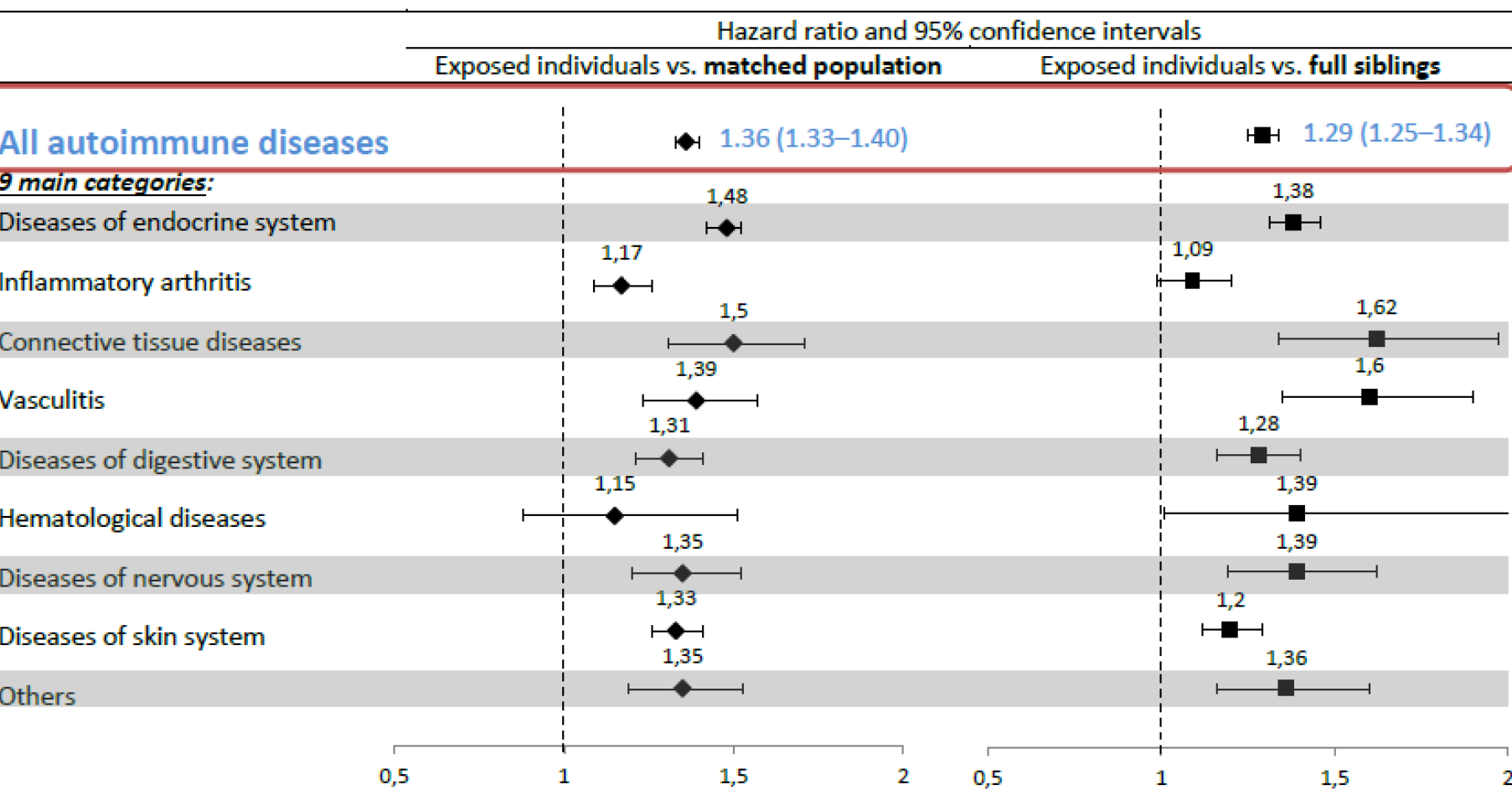
- Fyrirburar
- Léttburar
- Vökudeild

Eftir áföll fara ekki allir í sömu átt...

Sjúkdómsáhættu miðlað gegnum áfallastreituröskun?

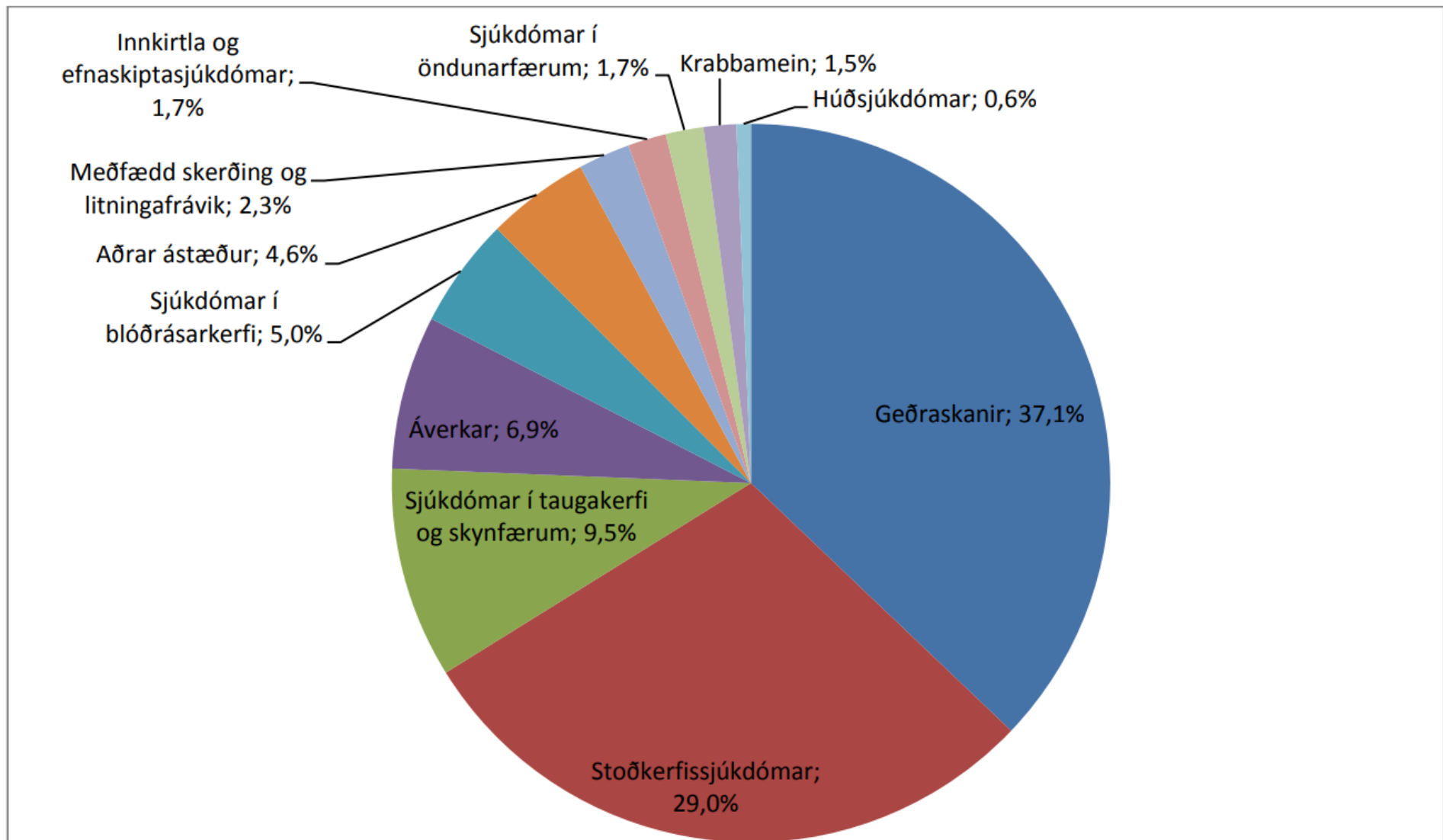

Einstaklingar með ÁSR í aukinni áhættu á:
 Sjálfsónæmissjúkdómum
 Hjartasjúkdómum
 Krabbameini, andláti að þeim sökum

Þróun sjúkdóma eftir ÁSR

Fyrsta orsök örorku

hlutfallsskipting einstaklinga með örorkumat í gildi 2012

Af einstaklingum með örorkumat í gildi árið 2012 eru fleiri konur eða 10.057 á móti 6.797 körlum. Munur er einnig á dreifingu sjúkdómaflokka eftir kynjunum. Hjá körlum eru geðraskanir stærsti flokkurinn, en stoðkerfissjúkdómar hjá konum.

Mikilvægi þekkingarsköpunar

**Af hverju er gott að
rannsaka á Íslandi?**

**Stærð þjóðar 325.000
Fjöldi atburða
Heilsufarsskrár - kennitölur**

Einstakur efniviður á Íslandi

- Kennitalan og skráningarkerfi okkar er auðlind
 - Dánarmeinaskrá
 - Lyfjagagnagrunnur
 - Fæðingaskrá
 - Vistunarskrá heilbrigðisstofnana
 - Krabbameinsskrá
 - Hjartaáfallaskrá
 - Félagslegir þættir/Hagstofan
 - Íslendingabók /Erfðafræðigrunnur

Áfallasaga kvenna

Vísindarannsókn Háskóla Íslands

Áfallasaga íslenskra kvenna

Rannsóknarhópur: Allar konur búsettar á Íslandi á aldrinum 18-69 ára (N=110.000)

Framkvæmd: Þjóðaráttak á vormánuðum 2018 (janúar – maí)

Lykilspurningar:

- Hver er tíðni áfalla og ofbeldis í samfélagi fullorðinna kvenna á Íslandi?
- Hvaða áhrif hafa áföll og ofbeldi á sálræna og líkamlega heilsu kvenna?
- Hvaða þættir (erfða- og umhverfis) tengjast mismunandi heilsufari kvenna í kjölfar áfalla?

Unnur Valdimarsdóttir
2017 – ERC Consolidator styrkur:

THE GENETICS OF MORBIDITY
AND SURVIVAL IN RESPONSE TO
SIGNIFICANT LIFE STRESSORS

Áfallasaga kvenna

Vísindarannsókn Háskóla Íslands

- Ein stærsta vísindarannsókn á heimsvísu á þessu sviði
- Stærsta vísindarannsókn sem framkvæmd hefur verið á íslenskum konum.
- Niðurstöður munu nýtast
 - Heilbrigðisyfirvöldum við að skilgreina umfang vandans og beina þjónustu að þolendum til að minnka mögulegan heilsufarsskaða.
 - Til að stuðla að vitundarvakningu í samfélaginu um algengi og vægi áfalla og ofbeldis
 - Til forvarna gegn ofbeldi og heilsufarsáhrifum þess.

www.afallasaga.is

Áfallasaga kvenna
Vísindarannsókn Háskóla Íslands

[HEIM](#) [ÞÁTTTAKA](#) [UM RANNSÓKNINA](#) [SPURNINGAR OG SVÖR](#) [HAFA SAMBAND](#) [EN](#)

Áfallasaga kvenna er
rannsókn á vegum
Háskóla Íslands

[➔ TAKTU ÞÁTT](#)

Þátttaka í rannsókn

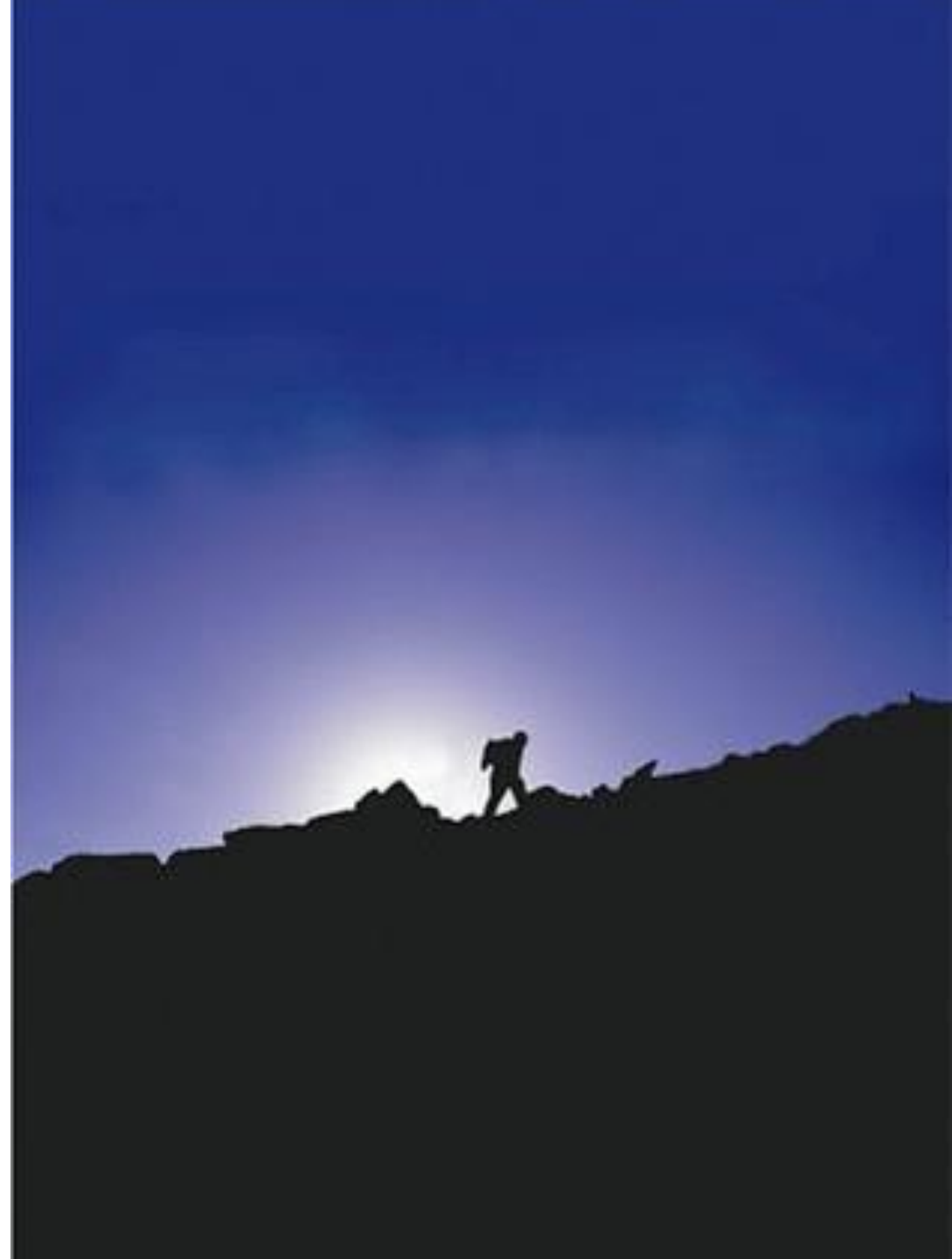
Svörun rafræns spurningalista.

- Möguleg áföll og þungbær lífsreynsla á lífsleiðinni (t.d. ofbeldi, einelti og ástvinamissir)
- Viðbrögð við áföllum (t.d. einkenni áfallastreitu)
- Núverandi lífshætti og líðan
- Almenn heilsufars- og sjúkdómssaga

Um 25 til 40 mínútur tekur að svara spurningalistanum.

Yfirlit mælitækja

- Svefn
- Þungbær lífsreynsla í æsku
- Þungbær lífsreynsla á lífsleiðinni
- Einkenni áfallastreituröskunnar
- Langvarandi sorg
- Þrautseigja - seigla
- Félagslegur stuðningur
- Kulnun
- Þunglyndi og fæðingarþunglyndi
- Almennur kvíði og aðrar kvíðaraskanir
- Líkamsskynjunarröskun
- Sjálfsskaði og sjálfsvígshugsanir
- Saga um geðraskanir
- Sjúkdómssaga, þmt sjálfsónæmissjúkdómar
- Líkamleg einkenni
- Kvenheilsa

Rannsóknir í framtíðinni

Mögulegar eftirfylgdarrannsóknir og/eða undirannsóknir sem hægt verður að taka afstöðu til þeirrar þátttöku síðar þegar slíkt boð berst.

Samtenging við aðrar heilbrigðisupplýsingar og lífsýnasöfn

- Lífsýnasafn Íslenskrar erfðagreiningar (hefur nú þegar verið samþykkt af Vísindasiðanefnd og hluti af upplýstu samþykki).
- Heilbrigðisgagnagrunnar (t.d. hjá Embætti landlæknis) – einnig hluti af upplýstu samþykki. Slík tenging fer einungis fram að því gefnu að Vísindasiðanefnd gefi samþykki fyrir því.
- **Allar tengingar fara fram á dulkóðuðu formi.**

Mikilvægt er að fá svör frá sem flestum konum, óháð fyrri upplifunum.

Svör allra kvenna skipta máli, hvort sem þær eiga mikla eða litla sögu um áföll.

Samfélagsumræða síðustu missera um erfiða lífreynslu kvenna úr ólíkum áttum færir okkur bjartsýni á áhrifamátt aukinnar þekkingar sem skapa má með rannsókn sem þessari.

**Stuðningur almennings og góð þátttaka kvenna í rannsóknninni
skiptir sköpum fyrir vísindalegt gildi og burði hennar til að hafa
jákvæð áhrif á heilsu.**

**Um 15.000 konur þegar skráð sig í rannsóknnina á
fyrsta mánuðinum!**

Undirbúningur

Áföll

Ástvinamissir
Efnahagsþrengingar
Náttúrhamfarir
Ofbeldi

**Stuðningur/
Meðferð**

Heilsa

Þunglyndi/kvíði
Svefntruflanir
Áfallastreita
Hjartasjúkdómar
Sjálfskaði/sjálfsvíg
Verkir

Rannsóknir -> Aukin þekking

Kærar þakkir!

afallasaga.is